

nezdarem – pro nesplnitelné podmínky ze strany tehdejších vlastníků. Také aktivity, které vyvíjel Okresní výbor v Kralovicích v letech 1. světové války ve věci možného převzetí areálu do vlastnictví okresu a úpravy bývalého probošství pro okresní chudobinec, přišly vniveč. Tentokrát byly na vině události válečných let. Technický stav budov se nadále zhoršoval, až se roku 1920 zřítila část kostela.

Na počátku 20. století, ještě v časech trvání Rakouska-Uherska, kdy Mariánská Týnice byla považována za ruinu odsouzenou k zániku, se na scéně objevil mladý začínající architekt Hanuš Zápál s myšlenkou zachránit tento skvost barokní architektury. Byl to úkol nad síly jednotlivce i celé generace. Když v r. 1921 vyšla drobná knížečka o Mariánské Týnici, vyznal se na jejích stránkách tehdy 36letý Hanuš ke své lásce k Týnici. „Jako rodák z kraje Kralovického prožil jsem své mládí v blízkosti Mariánské Tejnice, po léta hleděl jsem na její pozvolné umírání. Jsem šťasten, že osud dopřál mi, abych mohl být spoluúčasten na její záchraně, a podaří-li se celou akci šťastně dovésti do konce a umělecké dílo nesmírné ceny uchovati věkům budoucím, budu vrchovatou měrou odškodněn za to, v čem strohý život v jiném směru illuse zklamal a zničil.“ Byl přesvědčen, že Týnici musí pomoci, protože „nikdy není pozdě započít s věcí dobrou, ušlechtilou, a záchrana památky historické a umělecké jest zajisté jednou z nejušlechtlejších“. Osobním kouzlem a vytrvalým přesvědčováním získal ke spolupráci řadu vlastenecky smýšlejících lidí. Nelitoval osobního času k pracnému získávání příspěvků, k jednáním, které přinášely finanční podporu ať ve formě státních subvencí nebo drobných darů od věřících, spolků, firem i sdružení. Založil také Jednotu pro záchranu Mariánské Týnice, která organizovala opravy, celá desetiletí stál v jejím čele a činný v ní byl až do r. 1952. Předcházela jí „Spolek pro záchranu Mariánské Týnice“, který se v květnu 1919 utvořil v Plzni z iniciativy tamní Společnosti pro národopis a ochranu památek.

Než však veřejnost mohla účinně zasáhnout, existence Týnice se zdála být zpečetěna, neboť v lednu 1920 se zřítila část kopule. Na zákrok Hanuše Zápala vyslalo ministerstvo národní obrany četu zákopníků, aby zachránili, co se ještě dá. I přes nespornou snahu zainteresovaných se o dva měsíce později zřítila další část kopule a s ní zmizely i vzácné nástropní malby. Lidé kolem Hanuše Zápala se však nevzdali. Výsledkem byla oprava ambíků slavnostně ukončená v září 1937 za přítomnosti 5 000 přihlížejících. Po tomto nesporném úspěchu rostla chuť do práce. Jak se psalo na letáčích vydaných Jednotou pro záchranu Mariánské Týnice v rámci peněžních sbírek, přistupovali její členové „k práci s nadšením a krajní obětavostí. Každý halěř bude dvakrát obrácen, nežli bude vydán, každý dar bude veřejně kvitován“, psalo se tehdy v tiskovinách vydávaných Jednotou.

V r. 1938 se Jednota pro záchranu M. Týnice dala do oprav střechy probošství. Ještě ve stejném roce byl obnoven krov a položena nová krytina. Práce zahájené v r. 1938 byly celkově dokončené až v r. 1940. Ve stejném roce byla díky vysoké

Anděl na sféře nebeské,
polychromovaná dřevofezba z konce 18. století

Anděl ze sousoší
Zvěstování od mistra Týneckého Zvěstování, 16. století

na protější straně
Navštívení Panny Marie,
freska v ambitu v Mariánské Týnici od F. J. Luxe, kolem roku 1742

